

Baytemir Asanaliyev

(1940)

Baytemir Asanaliyev, 1940 yılında Narın ilinin Tyan-Şan ilçesindeki Çet-Nura köyünde kolhozcu ailesinde doğdu. Köy okulunda okuyup, sonra Narın şehrindeki No. 1. Toktogul lisesini 1957 yılında bitirdi.

1958-1963 yıllarında Kırgız Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesinde okudu. Bu yıllardan itibaren gazete ve dergilerde şiirleri yayımlanmaya başladı.

Üniversiteyi bitirdikten sonra iki sene boyunca Narın şehrinde öğretmen, sonra resmi Basın Yayın Kuruluşunda redaktör olarak çalıştı.

İlk şiir kitabı "Caz Boyogu (Bahar Boyası)" adıyla 1967 yılında çıktı. Ondan sonra "Bulak Küüsü (Pınar Bestesi)", "Kıyal Saparı (Hayal Yolculuğu)" adlı kitapları yayımlandı. B. Asanaliyev 1975 yılından SSCB Yazarlar Birliği üyesidir.

ESERLERİ:

Caz Boyogu (Bahar Boyası), "Mektep" Yayınevi, Frunze, 1967, 48 s.; Bulak Küüsü (Pınar Bestesi), "Mektep" Yayınevi, 1970, 58 s.; Kıyal Saparı (Hayal Yolculuğu), "Mektep" Yayınevi, 1974, 136 s.

Şiirler

ÇINDIK

Çındıktı körgön barbı, kanday tüstö?
Ce anın çok nersebi kirgen tüşkö?
Çındık bar, birook colu tataal, alıs,
Sen anı tabam deseñ, talbay izde!

Adamdar adam bolup caralgandan,
Çındıktı eerçiy cüröt aram, calgan.
Cok kılıp koysok deşet birotolo,
Col salıp aga karşı taramdalgan.

Eköönün ortosunda bütpöyt karmaş,
Taanıtpay özün çındık tıncıp kalbas...
Maksatı ak işterge köönü cabuu -
Mansapkor, köşökörlör urat dalbas.

Çındık! dep dalay adam caşın tökkön,
Kütüşkön, cerden tappay, teñir köktön.
Ak cerden karalanıp, künöölönüp,
Çıñırıp çındık çok dep tildep, sökkön.

Çındıktı çaykooçuday çaykagan bar,
Kılındap aldın, artın baykagan bar.
Buyumday puldap iyet, satıp iyet -
Barışıp çañkay tüştö bazarga alar.

Taymanbay çındı çın dep aytuu erdik,
Andaydın sözü - kalıs, işi - teñdik.
Cügürböyt paydası üçün kert başının,
Cupunu, cumuş casap dayım eldik!

Çındık bar! Bardığına kılbaym kümön,
Sen anı taba albaysıñ bolso künöñ...
Ar dayım çırıldıydı: çındık! çındık! -
Adambız al bar üçün camap cürgön.

Çındıkka alparuuçu calgız col bar, -
İzgilik, iç düynöñdö aruuluk - al!
Adil bol, ak işterge can tarta bil,
İzdebe andan başka türkün amal?!

GERÇEK

Gerçeği gören var mı, nedir rengi?
Yoksa o, düşümüze giren bir hiç mi?
Gerçek var, fakat yolu zor, uzak
Onu bulmak istiyorsan, bıkmadan ara!

İnsanlar insan olarak yaratıldığından beri,
Hile ve yalan peşlerine takar gerçeği.
Yok etsek diye düşünürler birçok,
Yol yapıp ona karşı dört tarafa uzayan.

İkisinin arasında bitip tükenmez kavga,
Tanıtmadan kendisini gerçek rahata ermez...
Maksatı adil işlere gönüllü kapamak;
İşgüzarların, dalkavukların at oynatmasıdır.

Nice adamlar "gerçek!" diye gözyaşı dökmüş,
Beklemişler; yerde bulamayınca, tanrı gökten.
Haklıyken çamur atılıp, suçlanıp,
Haykırarak gerçek yok diyerek kızıp sövmüş.

Gerçeği karıştırdıkça karıştıran var,
Evire çevire önünü arkasını farkedene var.
Eşya gibi para gibi verir, satıverir;
Giderek tam öğle vakti pazara onlar.

Çekinmeden gerçeğe gerçek demek yiğitlik,
Öylelerinin sözü senet, işi eşitlik.
Koşuşturamaz kendi faydası için,
Mütevazi, iş görür daima halkı için!

Gerçek var! Her şeyden şüphelenmem,
Sen onu bulamazsın varsa suçun...
Her daim çır çır eder: gerçek! gerçek!
İnsanız o var olduğu için yamayıp yaşayan.

Gerçeğe götüren tek bir yol var,
İyilik, iç dünyada arlıktır, o!
Adil ol, iyi işlere meyil etmeyi bil,
Arama ondan başka hiçbir çare?!

KÜZDÖĞÜ GÜLDÖR

Küzdö güldör bacırayıp,
Kızday boygo cetişet.
Taba albaysıñ eç bir ayıp,
Suluu bolup ketişet.

Ayanıçtuu calcıldeşip,
Saga gana karaşat.
Aytkan öñdüsü:
Kol sun şaşıp,
Mezgil ötüp baratat.

Canga cagım atırların,
Terebelge çaçışat.
Oylogondo tagdırların
Cürök ontoyt, açışat...

Kündün nurun şimirişip,
Calın okşop albirat.
Küz caanına kirinişip,
Kütöt kimdi caldırıp?

Sokkon celge taazim etip,
Nazik gana cügünöt.
Koş aytışar saati cetip,
Balkim erteñ kübülöt.

Aylananın körkün açıp,
Külüp turat nazdana.
Kutuluşat kayda kaçıp,
Ömür süröt az gana...

OYUN

Cürüştü bir top bala soguş oynop,
Biri atsa - biri kulap, biri soylop.
Men turdum kıymıldarın kıldat baykap,
Soguştan kaytpay kalgan atamdı oylop...

Kıykırıp cer cañırta uraalaşıp,
Çurkaşat birin-biri kubalaşıp.
Ok tiyip, birö "ölüp" catkan ele,
Cönödü bir azdan soñ tura kaçıp.

Caşınıp, keede turup, keede catıp,
Oyunçuk miltıktarın meelep atıp...
Cürüştü çabuul koyup, tamdı aylanıp,
Oyundun kızığına çeksiz batıp.

Sıymıktuu el korgoogo barganına,
Süyönüp eki birdey baldağına,
Soguştun veteranı külüp turdu...
Suktanıp tınçık kündün baldarına.

GÜZ ÇİÇEKLERİ

Güzün çiçekler serpilip
Kız gibi boya yetişirler.
Bulamazsın hiçbir kusur,
Güzelleşiverirler.

Korkulu, acıklı gözlerle,
Sana bakarlar.
Der gibi:
Elini uzat acele edip,
Mevsim geçmek üzere.

Hoşa giden ıtırlarını,
Çevreye yayarlar.
Düşündüğünde kaderlerini
Yüreğın titrer, için acır...

Güneş ışığını emip,
Yalın misali çarpar.
Güz yağmuruna yakalanıp
Kimi beklerler parıldayıp.

Esen yele hürmet edip,
Nezakete eğilir.
Veda ederler saati dolunca,
Belki yarın dökülür.

Etrafın güzelliğini getirip,
Nazlanarak güler durur.
Nereye kaçarak kurtulurlar,
Ömür sürer azıcık...

OYUN

Bir grup çocuk savaş oyunu oynuyordu,
Biri ateş ediyor, biri düşüyor, biri sürünüyordu.
Ben dikildim hareketlerini gözleyerek,
Savaştan dönemeyen babamı düşünüyordum...

Haykırıp etrafı yankılatan nida salıp,
Koşuştururlar birbirlerini kovalayıp.
Kurşun değıp biri "ölüp" kalmıştı,
Yürüdü bir az sonra ayağına kalkıp.

Saklanıp, bazen kalkıp bazen kaçıp,
Oyuncak silahlarıyla hedefe atıp...
Oynadılar akın yapıp, evin etrafında dönüp,
Oyunun heyecanına kendilerini kaptırıp.

Gurur duyar vatanını korumuş olmasına,
Dayanıp koltuk değeneklerine,
Savaş gazisi gülerek ayağına kalktı...
İç geçirip barış gününün çocuklarına.